

ALAVUDEN KAUPUNKI

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

2019-2022

Sisällys

JOHDANTO.....	3
Lasten ja nuorten hyvinvointi ja kasvuolot.....	4
Väestö ja elinolot.....	4
Lapsen ja nuoren kasvu ja kehitys	4
Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu.....	4
Lasten ja nuorten palvelut Alavudella	5
Varhaiskasvatus	5
Esiopetus	6
Opetustoimi	6
Hyvinvointipalvelut.....	7
Liikuntapalvelut	7
Nuorisopalvelut	7
Kirjastopalvelut.....	9
Kansalaisopisto	9
Kulttuuripalvelut.....	10
Kuusiolinna Terveys Oy:n hyvinvointi- ja sosiaalipalvelut	10
Neuvolat sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	10
Ennaltaehkäisevä perhepalvelu.....	11
Lapsiperheiden kotiapu	11
Vauvaperhetyö	12
Perhetyö/perheohjaus	12
Perhekuntoutus	12
Yksilöohjaus	13
Tukiperhe- ja sijaisperheverkko.....	13
Ryhmätoiminnot / Räätelöidyt peruspalvelut	13
Perhearviointi	13
Asiantuntija- ja terapiapalvelut sekä perheneuvonta (Osviitta)	14
Perheneuvonta ja terapeuttiset tukipalvelut	14
Psykologipalvelut.....	14
Merkkaritoiminta (nuorten psyykkisen hyvinvoinnin tuki)	14
Toimintaterapia	14
Puheterapia	15
Kuntoutusohjaus ja neuropsykiatrinen valmennus.....	15

Päihdetyö.....	15
Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystyöntekijäyhtymän sosiaalityö	16
Lapsiperheiden sosiaalityö	16
Perheoikeudelliset palvelut	16
Etsivä nuorisotyö	17
Paja 66	17
Kolmannen sektorin palvelut.....	18
Seurakunnat	18
Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL)	18
4H-Yhdistys.....	19
Etelä-Pohjanmaan musiikkiopisto	19
Kehittämiskohteet ja tavoitteet vuosille 2019-2022	20
Seuranta ja arviointi	21

JOHDANTO

Perustuslain (731/1999) mukaan julkisen vallan tehtävä on tarjota jokaiselle yhtäläiset edellytykset terveeseen elämään. Lisäksi kuntalain (365/1995) mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestävää kehitystä. Vuoden 2006 alussa uudistettu kansanterveyslaki velvoittaa kuntia seuraamaan väestön terveydentilan kehitystä väestöryhmittäin ja ottamaan huomioon terveysvaikutukset kunnan kaikessa toiminnassa sekä tekemään yhteistyötä terveyden edistämiseksi muiden kunnassa toimivien julkisten ja yksityisten tahojen kanssa. Lisäksi 2011 voimaan tulleen terveydenhuoltolain tarkoituksena on nostaa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnan keskeiseksi painopistealueeksi kaikessa toiminnassaan.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa on määritelty terveydenhuoltolaissa (1326/2010) seuraavasti:

12§:

Kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

Kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Lisäksi kunnan on tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Jos sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestetty useamman kunnan yhteistoimintana, yhteistoiminta-alueen on osallistuttava asiantuntijana eri toimialojen väliseen yhteistyöhön sekä sosiaalisten ja terveysvaikutusten arviointiin alueen kunnissa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tehtävänä on **ohjata, johtaa ja kehittää lasten ja nuorten ja perheiden hyvinvointia** (Lastensuojelulaki 12§) sekä lastensuojelun järjestämistä ja kehittämistä. Lastensuojelulain veloitteena on laatia suunnitelma lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja käynnistää keskustelu yli hallintokunta rajojen.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA KASVUOLOT

Seuraavaksi on käsitelty lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä indikaattoreita.

Väestö ja elinolot

Vuoden 2017 lopussa Alavuden väkiluku oli 11 713. Väestöennusteen mukaisesti vuonna 2040 Alavuden asukasmäärä laskee 10343 asukkaaseen. Vuonna 2017 lapsiperheiden osuus väestöstä oli 35,4%. Yksinhuoltajaperheiden osuus kaikista lapsiperheistä oli 16 %.

	2015	2016	2017
Elävänä syntyneet	104	107	119
Lapsiperheet, % perheistä	36,7	36,2	35,4
Perheet yhteensä	3244	3215	3150
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä	14,7	15,5	16

Alavuden työttömyysprosentti vuonna 2017 oli 8,8%. Vastaava luku Etelä-Pohjanmaalla oli 9% ja koko maassa 11,5%. Nuorisotyöttömien osuus (18-24-vuotiaiden) osuus työvoimasta vuonna 2017 oli Alavudella 16,2%. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24-vuotiaita oli Alavudella 6,8% vuonna 2016 (Etelä-Pohjanmaa 5,8% ja koko maa 8,3%).

Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden määrä vuonna 2016 oli Alavudella 10,6% kaikista lapsiperheistä. Kotihoidontukea saaneita perheitä oli vuonna 2017 yhteensä 219.

Lapsen ja nuoren kasvu ja kehitys

Alavutelaisista 8. ja 9. luokan oppilaista 2,3% oli kokenut koulukiusaamista vähintään kerran viikossa vuonna 2017. Vastaava luku Etelä-Pohjanmaalla oli 5,7 ja koko maassa 5,8%.

UKK-instituutin laatimien lasten ja nuorten liikuntasuosittelun mukaisesti 13-18 vuotiaiden tulisi harrastaa liikuntaa 1,5 tuntia päivässä. Alavutelaisista peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisista 28,4% harrastaa liikuntaa tunnin tai alle tunnin viikossa. Ylipainoisia heistä on 25,5 %. Etelä-Pohjanmaalla ylipainoisten 8.-9.-luokkalaisten osuus on 22,2% ja koko maassa 18,9 %.

Päivittäin tupakoivien osuus kyselyyn vastanneista alavutelaisista oli 7 %. Etelä-Pohjanmaan luku oli 8,5 % ja koko Suomen 6,9 %. Tosi humalassa viimeisen kuukauden aikana olleiden osuus oli 8,3 % vastanneista alavutelaisista peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisista. Luku Etelä-Pohjanmaalla oli 11 % ja koko suomessa 10,2 %.

Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu

Lastensuojeluilmoituksia vuonna 2017 tehtiin Alavudella 299 kpl.

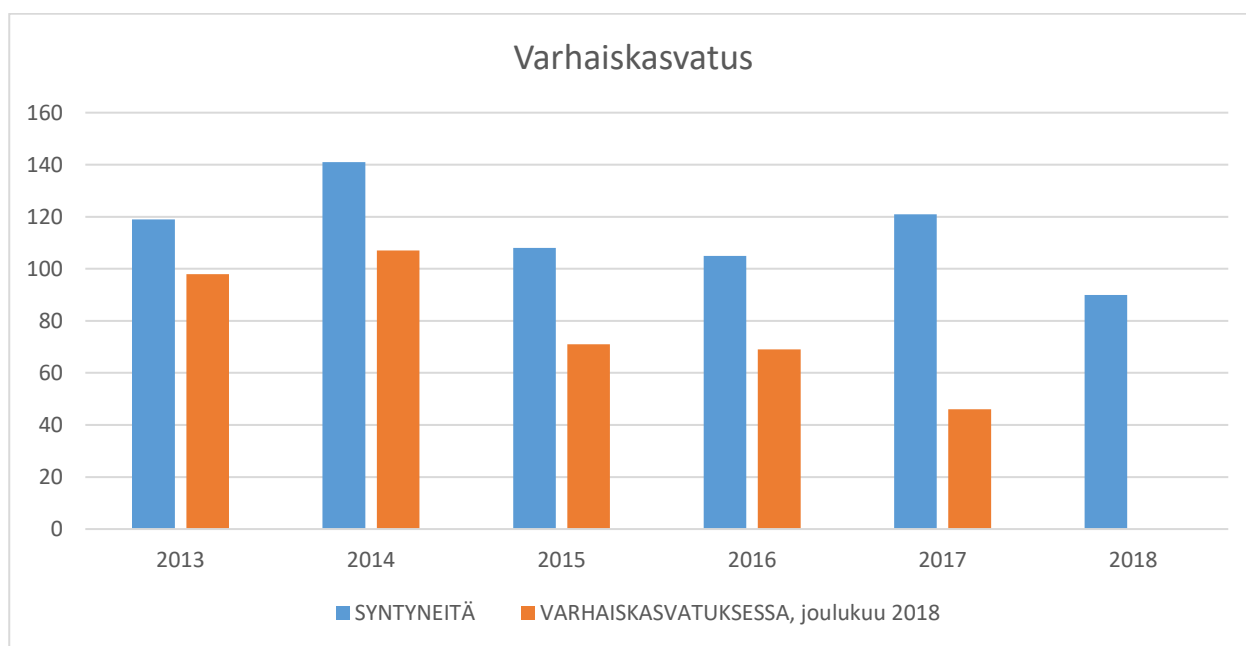
LASTEN JA NUORTEN PALVELUT ALAVUDELLA

Varhaiskasvatus

Uusi varhaiskasvatuslaki (2015) painottaa lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen ja velvoittaa lapsikohtaiseen ja paikalliseen suunnitteluun. Valtakunnallisesti noudatettavat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet täydentävät ja täsmentävät lainsäädäntöä. Laki korostaa lapsen ja huoltajien vaikuttamismahdollisuuksia ja osallisuutta sekä toiminnan jatkuvaa arviointia. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa vanhemmuutta tukien. Varhaiskasvatus on osa lapsen oppimisen polkua.

Alavuden kaupunki tarjoaa varhaiskasvatusta päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Esiopetusta järjestetään muutamassa päiväkodissa. Varhaiskasvatuspalvelut sovitellaan perheen tarpeen sekä lapsen edun mukaisesti osa- tai kokopäiväiseksi huomioiden vuorohoidon tarve. Tavoitteena varhaiskasvatuksessa on laadukas pedagoginen toiminta, jonka lähtökohtana on lapsen etu ja hyvinvointi. Varhaiskasvatuksessa toteutetaan pienryhmäpedagogista toimintamallia, joka mahdollistaa toimimisen pienissä ryhmissä ja edistää näin lapsen ja henkilökunnan hyvinvointia. Laadukkaan pedagogisen toiminnan toteutumista tuetaan myös hallinnollisin järjestelyin ja pedagogisella johtamisella. Lapselle laaditaan yhdessä vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelma, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan.

Varhaiserityiskasvatuksessa lapsen kasvun ja oppimisen tuki järjestetään yksiköissä arjen tukitoimien avulla.

	Syntyneitä	Varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2018	%
2013	119	98	82
2014	141	107	76
2015	108	71	66
2016	105	69	66
2017	121	49	38
2018	90		

Taulukko: Lapsimäärät ja varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrät joulukuussa 2018.

Esiopetus

Kunta on velvollinen järjestämään alueellaan asuville lapsille oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna esiopetusta. Alavudella esiopetusta järjestetään kouluilla erillisissä esiopetusryhmissä ja yhdysluokissa sekä päiväkodeissa. Esiopetuksella on suuri merkitys lapsen kasvun ja oppimisen tuen tarpeiden varhaisessa havaitsemisessa sekä oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemisessa yhteistyössä kotien kanssa.

Opetustoimi

Alavuden kaupungin alueella toimii 8 alakoulua ja 2 yläkoulua ja toisen asteen koulutuspaikkoina lukio sekä Luovin ja Jamin toimipisteet. Oppilaita perusopetuksessa on noin 1370. Luovi on ammatillinen erityisoppilaitos ja Jamin toimipisteessä opiskellaan merkonomien ja datanomien tutkintoja. Alakouluista 4 on yli sadan oppilaan yksiköitä. Koulujen kerhotoimintaa tarjotaan mahdollisuuksien mukaan jokaisessa yksikössä. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään kouluilla tarpeiden mukaan joustavasti.

Alavudella on kaksi koulukuraattoria, joiden työpanos on jaettu oppilaitosten kesken. Vastaava kuraattori on hankittu ostopalveluna. Kouluissa toimii myös mielenterveyshoitaja (Merkkari).

	Koulut	Oppilaat	Opettajat	Ryhmäkoot
Alakoulut	8	964	64	15
Yläkoulut	2	427	48 osa yhteisiä lukion kanssa	14
Lukio	1	156	12	13
Muut (Jami/Luovi)	2			

Taulukko: Oppilasmäärät Alavudella vuonna 2018

Erityisopetuksessa pyritään rakentamaan lapsille yhtenäisen kasvun ja oppimisen polku, joka alkaa jo neuvolasta. Lasten erityisiin ongelmiin pyritään tarttumaan jo ennen kouluikää. Tiedonsiirto päivähoidosta ja esiopetuksesta alakoulun kautta yläkouluun tapahtuu siirtoneuvotteluiden ja sähköisen wilma-tiedonsiirron avulla.

Kouluterveyskyselyn 2017 mukaan oppilaat Alavudella kokivat koulukiusaamista vähiten verrattuna muihin kouluihin Suomessa. Haasteena on tulevana vuosina saada pidettyä tilanne yhtä hyvänä sekä jatkaa Kiva-koulun periaatteiden mukaista toimintaa kouluilla.

Liikkuva koulu –hanke. Hanke on päättynyt, mutta toiminta on juurrutettu osaksi Alavuden yläkoulun toimintaa. Tasapuolisilla tieto- ja viestintätekniikan laadusta ja mahdollisuuksista kouluilla pyritään huolehtimaan yhteisillä laitehankinnoilla ja mm. koulujen yhteisillä digitutor opettajilla.

Oppilasmäärät ovat vuoden 2012 tilastoista vuoden 2017 tilanteeseen pysyneet lähes samoina.

Hyvinvointipalvelut

Alavuden kaupungin hyvinvointipalveluihin kuuluvat liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjastopalvelut, Lakeudenportin kansalaisopisto sekä kulttuuripalvelut.

Liikuntapalvelut

Alavuden liikuntapalvelut tarjoavat monipuolisia liikuntatiloja, sekä erilaisia ohjattuja toimintoja eri ikäisille kuntalaisille; mm vesijumppaa, ohjattuja kuntosaliryhmiä, uimakouluja, vauvauintia sekä perheliikuntatapahtumia. Alavuden liikuntapalvelut toimii yhteistyössä alavutelaisten urheiluseurojen ja yhdistysten kanssa järjestäen erilaisia tapahtumia eri puolilla Alavutta. Myös poikkihallinnollinen yhteistyö on aktiivista.

Liikuntapalveluilla on kaksi liikunnanohjaajaa, joista toisen liikunnanohjaajan työnkuvaan kuuluu lasten ja nuorten liikunnan organisointi ja toteutus. Myös erityislapset on huomioitu liikuntapalvelujen toiminnassa. Liikuntapalvelut järjestävät lapsille ns. matalan kynnyksen liikuntaryhmiä niin kesäisin kuin talvisin. Liikuntaryhmistä ja tapahtumista tiedotetaan paikallislehdissä, kaupungin nettisivuilla sekä liikuntapalvelujen että Kunto-Lutran Facebook sivuilla.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyön tavoitteena on mahdollistaa turvallinen asuinpaikka, jossa nuori tulee kuulluksi yhteisön tasavertaisena jäsenenä. Toimintamahdollisuuksia kehitetään sekä tuetaan nuorten tervettä kasvua ja itsenäistymistä.

Nuorisopalvelut tarjoavat kasvatuksellista ohjausta lapsille ja nuorille sekä tukea myös vanhemmille. Nuorisotilat tarjoavat nuorille matalankynnyksen kokoontumispaikkoja sekä erilaisia tapahtumia ja teemapäiviä. Nuorisotiloja Alavudella on kaksi, Alavuden keskustan nuorisotila Lymy sekä Töysässä Kaktus.

Ala- ja yläkoululaisille on tarjolla viikoittain maksuttomia teemakerhoja. Alavudella toimii kolme nuorisotyöntekijää.

Kesäisin ja muina loma-aikoina nuorisopalvelut tarjoavat lasten- ja nuorten kesäleirejä Vetämäjärven leirikeskuksessa. Leiriohjaajiksi palkataan alavutelaisia nuoria.

Nuorisotyötä ja –politiikkaa toteutetaan monialaisena yhteistyönä, jossa ovat mukana seurakunta, järjestöt, koulut ja muut nuorten kanssa toimivat tahot.

Kansainvälisen toiminnan projektit antavat nuorille mahdollisuuden osallistua turvallisesti ja edullisesti nuorisovaihtoihin.

Ohjaamo Kuusiokunnat aloittaa toimintansa syksyllä 2018. Alavudella fyysinen piste tulee sijaitsemaan Kulttuurikeskuksessa/Kulttiksella. Ohjaamo on paikka, josta alle 29- vuotias saa apua työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa.

Nuorisolaki (1285/2016)

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan 2 §:n tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.

Kunnan tulee 1 momentissa tarkoitettua tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Alavudella toimii Nuorten Palvelut – työryhmä, joka toimii Nuorisolain 9§ mukaisena yhteistyöryhmänä. Lisäksi Nuorten Palvelut –ryhmän yhtenä tehtävänä on vastata kunnan ehkäisevästä päihdetyöstä (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015).

Monialainen yhteistyö (Nuorisolaki)

Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on perustettu Nuorten Palvelut ohjaus- ja palveluverkosto, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Verkoston tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Verkosto ei käsittele yksittäistä nuorta koskevia asioita.

Nuorten Palvelut ohjaus- ja palveluverkoston tehtävänä on:

1. koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;
2. edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta;
3. edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi (9§).
4. vastata ennaltaehkäisevästä päihdetyöstä alueella.

Nuorten osallistuminen, vaikuttaminen ja kuuleminen

Nuorten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa nuorisovaltuustossa tai vastaavassa nuorten vaikuttajaryhmässä säädetään kuntalain (410/2015) 26 §:ssä.

Alavuden nuorisovaltuusto on perustettu vuonna 1999. Sen tarkoituksena on toimia nuorten äänitorvena, sekä pienentää nuorten ja päättäjien välistä kuilua. Valtuusto koostuu nuorista vapaaehtoisista, johon kuuluu 15 varsinaista jäsentä, sekä varajäseniä. Valtuuston tarkoituksena on nuorten huomioiminen päätöksien teossa sekä nuorten aktivoiminen vaikuttamiseen.

Nuorisovaltuusto vaikuttaa kunnan lautakunnissa sekä työryhmissä. Valtuustolla on jokaisessa Alavuden lautakunnassa edustajat, joka mahdollistaa nuorten vaikuttamisen päätöksien tekoon. Edustajia on myös eri työryhmissä, kuten esimerkiksi monialaisessa Nuorten Palvelut- työryhmässä.

Valtuusto järjestää myös nuorten keskuudessa erilaisia kyselyitä ja äänestyksiä tulevista tapahtumista. Tämä mahdollistaa jokaisen kunnan nuoren vaikuttamismahdollisuuden.

Nuorisovaltuuston päätehtäviä on järjestää nuorille tapahtumia kunnassa. Tapahtumat ovat suunnattuja eri-ikäisille nuorille ja lapsiperheille. Valtuusto tekee myös tiivistä yhteistyötä nuorisotilatoimikuntien ja nuorisopalveluiden kanssa.

Kirjastopalvelut

Yleisen kirjaston lakisääteisenä tehtävänä on edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä tarjota ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon. Kirjaston tulee myös tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016, 6 §).

Kirjasto lisää yhteiskunnallista tasa-arvoa tarjoamalla lapsille ja nuorille maksuttoman pääsyn painettuihin ja digitaalisiin kulttuurisältöihin ja antamalla mahdollisuuden käyttää kirjaston taulutietokoneita, työasemia ja langatonta verkkoa.

Alavuden kaupunginkirjasto edistää lasten ja nuorten hyvinvointia järjestämällä erilaisia tapahtumia, kirjailijavierailuja, näyttelyitä ja työpajoja yhteistyössä Eepos-kirjastoverkoston, paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Kirjasto järjestää säännöllisesti satutunteja alle kouluikäisille, kirjavinkkausta ja kirjastonkäytön opetusta alakoululaisille sekä tiedonhakukoulutusta yläkoululaisille. Kirjastoauto vierailee kouluilla ja päiväkodeissa ja vie kirjastopalvelut haja-asutusalueille. Pääkirjasto ja Töysän kirjasto tarjoavat lapsille ja nuorille turvallisen julkisen tilan, jossa voi viettää vapaa-aikaa. Pääkirjastossa on lisäksi erillinen työtila, jota nuoret voivat varata opiskelutarkoituksiin.

Alavuden kaupunginkirjasto tukee lukuharrastuksen kehittymistä hankkimalla vähintään yhden lasten- tai nuortenkirjan jokaista alle 15-vuotiasta kuntalaista kohden vuodessa. Kirjaston lukudiplomin suorittaa vuosittain noin 480 alakoululaista. Vuoden 2017 tilastot osoittavat, että lasten- ja nuortenkirjallisuuden lainaus on kääntynyt nousuun Alavudella.

Kansalaisopisto

Lakeudenportin kansalaisopiston toiminta-alueeseen kuuluvat Alavuden ja Ähtärin kaupungit sekä Kuortaneen kunta. Opisto tarjoaa vuosittain noin 650 eri koulutustilaisuutta ja 14 tuhatta opetustuntia toiminta-alueensa asukkailla. Koulutuksiin osallistujien määrä on vakiintunut noin 10 000 osallistujaan toiminta-alueensa asukkaista, mikä on valtakunnallisestikin mitattuna korkea luku.

Kaikkiin opiston opinto-ohjelmassa oleviin opetusryhmiin voivat osallistua alle 16-vuotiaat. Erityisesti nuorten suosimia ryhmiä ovat soitinmusiikin yksilöopetus, taiteen perusopetuksen kuvataidekoulut, erilaiset tanssiryhmät kuten kansantanssiryhmät, showtanssi ja nykytanssi. Tarjontaan on lisätty lasten musiikkiliikunnan lisäksi taaperotanssia ja musiikkileikkikoulua sekä sanataidetta alle kouluikäisille ja alakoululaisille. Myös kädentaitojen ryhmät ja kieliryhmät kiinnostavat nuoria.

Kansalaisopiston järjestämät yleisöluennot ovat kohdistuneet nuorten ja aikuisten ajankohtaisiin asioihin. Opiston toiminnan kehittämisen kannalta kuntalaisten palautteet ovat tärkeitä, ja niitä kuunnellaan myös alle 16-vuotiaiden kurssien järjestämisessä.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut sekä kulttuurin harrastusmahdollisuudet tarjoavat virikkeitä ihmisen elämään, sekä edistävät hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Alavudella kulttuuripalveluja tarjoavat Lakeudenportin kansalaisopisto (musiikki, kuvataide ja tanssi), Alavuden käsityökeskus, Taidekeskus Harri, kotiseutumuseot, oppilaitokset (musiikki- ja teatterikerhot), sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut (tapahtumat, retket, leirit ja monitoimikerhot).

Kuusiolinna Terveys Oy:n hyvinvointi- ja sosiaalipalvelut

Lisätietoa seuraavilta sivuilta:

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet>

<https://www.kuusiolinna.fi/hyvinvointi--ja-sosiaalipalvelut/perhepalvelut>

Neuvolat sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Vuonna 2011 astui voimaan uusi valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011). Asetuksen tavoitteena on varmistaa lasta odottavien naisten ja perheiden sekä alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja heidän perheidensä sekä opiskelijoiden terveysneuvonta.

Alueemme äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolat, lastenneuvolat sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto toteuttavat asetuksen mukaisesti sekä määräaikaistarkastuksia että laajennettuja tarkastuksia. Määräaikaisissa ja laajennetuissa tarkastuksissa tavoitteena on lasten ja perheen hyvinvoinnin tukeminen sekä mahdollisten ongelmien varhainen tunnistaminen ja tarvittavan avun järjestäminen oikea aikaisesti.

Laajoilla terveystarkastuksilla tarkoitetaan lastenneuvolassa (4 kk, 18 kk, 4v) sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa (1 lk, 5lk, 8lk) terveystarkastusta, johon osallistuvat lapsi ja vanhemmat. Äitiysneuvolan laajennettuun tarkastukseen (rvk 13- 18) kutsutaan mukaan odottavan äidin puoliso. Laajoissa terveystarkastuksissa laajennetaan näkökulmaa yksilöstä koko perheeseen ja kotiin, lapsen tärkeimpään kehitysympäristöön. Opiskeluterveydenhuollossa määräaikainen terveystarkastus tehdään ensimmäisenä lukuvuotena terveydenhoitajan toimesta ja lääkärin tarkastus joko ensimmäisenä tai toisena lukuvuotena.

Ennaltaehkäisevä perhepalvelu

Kuusiokuntien ja Kuusiolinna Terveys Oy:n välinen yhteinen sopimus vuoden 2016 alusta alkaen mahdollistaa kuntalaisille uusia ja ainutlaatuisia ennaltaehkäiseviä peruspalvelumuotoja, jotka aikaisemmin ovat olleet kuntien viranomaistyön päätettävissä. Soinin alue liittyi mukaan vuoden 2017 alusta alkaen.

Ennaltaehkäisevä lastensuojelutyö on laaja-alainen yhteiskunnallinen tehtävä, jonka tavoitteena on koko lapsiväestön hyvinvoinnin turvaaminen. Sen avulla etsitään kaikille lapsille ja perheille tarkoitettuja ennaltaehkäisevästi hyvinvointia edistäviä tuen ja palvelujen muotoja sekä erityisiä joko tietyille lapsiryhmälle tai tiettyihin elämäntilanteisiin liittyviä palveluita.

Kuusiolinna Terveys mahdollistaa kynnyksettömänä palveluna ennaltaehkäiseviä perhepalveluita, jossa tarkoituksena on mahdollisimman varhaisessa vaiheessa auttaa, tukea ja ohjata lapsiperheitä arjen sujuvuudessa, vanhemmuudessa, lasten huolenpidossa sekä luoda mahdollisuus vertaistuelle.

Ennaltaehkäisevään peruspalveluihimme kuuluu mm. vauvalahja, vauvaperhetyö, yksilöohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö/perheohjaus, perhekuntoutus, tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta, erilaiset ryhmätoiminnot sekä räätälöidysti suunnatut tukitoimenpiteet.

Työskentelemme yhdessä perheiden kanssa ja toimimme eri tahojen kanssa yhteistyössä, kuten mm. neuvolat, varhaiskasvatus, koulut, nuorisotoimi, ammatilliset oppilaitokset, seurakunnat ja järjestöt. Tarjoamme vanhempien luvalla apua ja tukea erilaisiin tilanteisiin yhteistoimijoiden kesken.

Ennaltaehkäisevä perhepalvelu on aina suunnitelmallista ja tavoitteellista ja tavoitteiden toteutumista arvioidaan työn edetessä.

Ennaltaehkäisevän perhepalvelun perhetyötä eri muodoissa toteutetaan pääasiassa perheen kotona. Kodinhoitajan / Perhetyöntekijän työkuviin kuuluvat lasten hoidon ja kasvatuksen ohjaamista, kodin arjen ja arkirutiinien hallintaa, perheen toimintakyvyn vahvistamista, sosiaalisten verkostojen laajentamista, vanhemmuudessa tukemista tai lapselle järjestettävää lapsen hyvinvointia tukevaa toimintaa.

Lapsiperheiden kotiapu

Kuusiolinna Terveys on tarjonnut ennaltaehkäisevänä peruspalveluna lapsiperheiden kotiapua kolmiportaisena mallina vuoden 2016 alusta alkaen **1) vauvalahja 2) varhaisen tuen kotiapu ja 3) maksullinen kotiapu**. Kotiavun tavoitteena on vanhemmuuden ja arjessa selviytymisen tukeminen. Lapsiperheiden kotiavusta vastaa kaksi perhetyöntekijää ja tarvittaessa määräaikaiset kodinhoitajat, joita tällä hetkellä yksi. Perhetyöntekijä/kodinhoitaja voi avustaa perhettä lastenhoidossa, kodin siivouksessa, ruoanlaitossa, pyykkihuollossa ja muussa kodinhuollossa sekä neuvoa ja ohjata perhettä arjen asioissa ja lasten kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä.

1. Vauvalahja on kaikille synnyttäjäperheille suunnattu 8 tunnin kotiapu vuoden sisällä lapsen syntymästä toteutettavaksi.

Tämän lisäksi Alavuden kaupunki maksaa arvoltaan 200 euron suuruista vauvalahjaa. Lahjakorttia voi käyttää palvelujen ja tavaroiden hankintaan Alavudella toimivista yrityksistä ja liikkeistä.

Vauvalahja maksetaan Alavudella syntyneille ja vuoden aikana Alavudelle muuttaneille lapsille.

2. Varhaisen tuen kotiapu on peruspalveluna tarjottava tukimuoto, silloin kun perheessä on kuormittava tilanne. Aloite perheen tarvitsemasta varhaisen tuen palvelusta tulee perheeltä itseltään tai verkostolta perheen luvalla, jossa tehdään kartoitusta tuen määrästä ja sisällöstä. Tarvittaessa sovitaan yhteistoimijaneuvottelu, jos perheellä useita palvelumuotoja. Palvelu on perheelle maksuton. Varhaisen tuen kotiapu sisältää siivousta, ruoanlaittoa, pyykinhuoltoa, asioiden hoitamista asiakkaan rinnalla, lasten hoitoa jne.
3. Maksullinen kotiapu on tarkoitettu lapsiperheille, joissa on ainakin yksi alle kouluikäinen lapsi ja joissa toinen vanhemmista on kotona. Maksu on 12 e/t.

Vauvaperhetyö

Vauvaperheohjaaja tarjoaa apua lapsiperheiden arjen haasteisiin mm. tukemalla ja ohjaamalla lasten kasvatuksessa ja hoidossa, päivärytmin selkiintymisessä, unikouluasioissa sekä vanhemmuuden voimavarojen lisäämisessä ja perheen kriisitilanteissa. Vauvaperheohjaaja työskentelee tiiviisti äitiys- ja lastenneuvoloiden kanssa.

Lisäksi vauvaperhetyö vastaa vauvakahvilatoiminnan järjestämisestä. Vauvakahvilatoiminta on tarkoitettu alle 1,5 vuotiaille vauvoille vanhempineen. Vauvakahvilassa keskustellaan vapaamuotoisesti vauvaperheen elämään liittyvistä ja liittymättömistä asioista. Lisäksi pureudutaan leikin maailmaan.

Vauvaperheohjaajaan yhteys joko suoraan tai neuvoloiden kautta.

Perhetyö/perheohjaus

Perhetyö on asiakkaan ja hänen perheensä hyvinvoinnin tukemista. Tarkoituksena on perheen voimavarojen vahvistaminen ja vuorovaikutuksen parantaminen rinnalla tukien. Näiden osa-alueiden vahvistaminen rakentaa kokonaisvaltaisesti perheen elämänhallintaa. Perhetyö/-ohjaus on menetelmälähtöistä, jossa työvälineinä käytetään erilaisia kortteja, suunnitelmia, hahmotelmia, asteikkoja jne. perheen tilanteen hahmottamiseksi ja tueksi riittävälle muutokselle.

Perhetyö on luonteeltaan kokonaisvaltaista, suunnitelmallista ja pitkäjänteistä.

Perhekuntoutus

Perhekuntoutus on tiivistä tukemista perheen arjessa. Perhekuntoutus on arvioivaa ja mahdollistavaa muutostyöhön. Perhekuntoutusta voidaan toteuttaa ennaltaehkäisevästi peruspalveluna tai sosiaali- ja lastensuojelulain mukaisesti tehostettuna. Perhekuntoutuksen työvälineenä käytetään perhearviointia.

Yksilöohjaus

Lapsen/nuoren yksilöohjaus koostuu yksittäisestä tuen tarpeesta mm. tunne-elämän osa-alueiden vahvistamisesta, koulutehtävien tukemisesta, harrastusten tukemisesta ja sosiaalisen verkoston vahvistamisesta.

Tukiperhe- ja sijaisperheverkko

Tukiperhe on perhe, jossa lapsi käy säännöllisesti ja sovitusti. Tukiperhettä tarvitaan monenlaisille lapsille ja erilaisissa elämäntilanteissa oleville lapsille, joten erilaisia tukiperheitäkin tarvitaan. Tukiperhe voi olla lapseton pariskunta, jo aikuiseksi omat lapsensa kasvattanut "varamummola" tai yksinasuvan aikuisen perhe, jolla on resursseja ja halua tarjota huolenpitoa ja turvaa lapsille. Tuki-perhe voi olla myös kahden vanhemman lapsiperhe tai yksinhuoltajaperhe.

Sijaisperhe /Perhehoidolla tarkoitetaan hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona (perhehoitolaki 3 §). Lasten ja nuorten perhehoitajia kutsutaan myös sijaisvanhemmiksi. (Perhehoitolaki 3 §, Finlex).

Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle lapselle mahdollisuus kodinomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalista kehitystään. (Perhehoitolaki 1 §, Finlex).

Perhehoitoa voidaan käyttää huostaanotettujen ja kiireellisesti sijoitettujen lasten hoidon ja huolenpidon järjestämiseksi tai kun lapsi sijoitetaan avohuollon tukitoimena. Perhehoitoa toteutetaan myös lastensuojelulain mukaisena jälkihuoltona.

Kuusiolinna Terveys järjestää säännöllisesti vertaistuki-, täydennyskoulutus- ja virkistysiltoja oman alueemme tuki- ja sijaisperheille kuukausittain. Lisäksi mahdollistetaan ohjauskeskustelut tukiperheitten ja sijaisperheitten kanssa. Tuki- ja sijaisperheverkostoa koordinoi perhepalveluiden palveluvastaava.

Ryhmätöiminnot / Räätelöidyt peruspalvelut

Ennaltaehkäisevä perhepalvelu tarjoaa innovatiivista apua ja tukea yksilöllisesti ja asiakasperhe-lähtöisesti räätelöiden tukipalveluita. Näistä suunnitelma laaditaan aina perheen ja yhteistoimijoiden kanssa.

Perhearviointi

Perhearviointi on osa työtämme ja tarjoaa järjestelmällisen havainnoinnin, kuvailun ja arvioinnin mallin ja rakenteen, jonka avulla työntekijä voi oppia perheen kanssa käymistään keskusteluista ja perheen keskinäisen vuorovaikutuksen tarkastelusta. Se tarjoaa myös joukon menetelmiä, jotka auttavat perhearviointia suorittavaa työntekijää edistämään perheen keskinäistä vuorovaikutusta.

Arviointimenetelmän avulla perheen toimintakykyä, vahvuuksia ja vaikeuksia voidaan kuvata yksityiskohtaisesti ja suhteellisen objektiivisesti havainnoiden. Perheterapian kentästä nouseva perhearviointi pyrkii arvioimaan niin perhettä kokonaisuutena kuin sen jäsenten keskinäisiä suhteita.

Perheen toimintaa arvioitaessa ja tukitoimia suunniteltaessa tulee ottaa huomioon myös ne perheen ulkopuolelta tulevat tekijät, jotka haittaavat perheenjäsenten kykyä vastata lasten tarpeisiin.

Perheen toimintakyvyn, vahvuuksien ja vaikeuksien arviointi voi auttaa seuraavissa haasteissa:

- Kun suunnitellaan lapsen ja perheen mahdollisesti tarvitsemia palveluja, tukitoimia tai interventioita
- Kun arvioidaan ja mitataan perhetyöstä seuraavia muutoksia
- Kun suoritetaan tutkimusta perhe-elämän ja perhesuhteiden alueella esim. parisuhdetyöskentelyssä.

Asiantuntija- ja terapiapalvelut sekä perheneuvonta (Osviitta)

Osviitta on moniammatillinen työryhmä, joka toimii koko Kuusiolinna Terveystoimialueella (Alavus, Ähtäri, Kuortane ja Soini) ja tuottaa asiantuntija- ja terapiapalveluita sekä perheneuvontaa. Osviitan Alavuden työntekijät vastaavat lähinnä Alavuden ja Kuortaneen toimialueesta ja Ähtäriin työntekijät Ähtäriin ja Soinin toimialueesta. Työryhmään kuuluu psykologeja, puhe- ja toimintaterapeutteja, perheterapeutti, perheneuvoja, psykoterapeutteja, päihdetyöntekijöitä, kuntoutusohjaaja, merkkareita eli nuorten psykiatrisia sairaanhoitajia ja osastonsihteereitä. Käytettävissä on myös konsultoiva lääkäri. Osviitta palvelee lapsia, nuoria, aikuisia, pariskuntia ja perheitä. Palveluihin ei tarvita lähetettä ja vastaanottoajan voi varata suoraan työntekijöiltä. Peruseriaatteena on tarjota palvelut mahdollisimman lähellä asiakkaita, mahdollisimman joustavasti ja kattavasti tarvittaessa yhdessä perheen kanssa yhteistyömuodoista sopien.

Perheneuvonta ja terapeutit tukipalvelut

Perheneuvontapalvelut on kohdistettu lähinnä lapsiperheille. Perheneuvonnassa tuetaan lasten ja nuorten tervettä psykososiaalista kehitystä ja autetaan vanhempia kasvatukseen, perhe-elämään ja parisuhteeseen liittyvissä kysymyksissä. Asiakastyön lisäksi tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa.

Psykologipalvelut

Psykologipalvelut tarjoavat asiakkaille psykologista neuvontaa, elämän kriisitilanteiden selvittelyä, tukea antavia keskusteluja sekä lyhyitä terapioiden. Kouluissa tehtävään psykologityöhön kuuluvat lasten ja nuorten oppimisvaikeuksiin liittyvät tutkimukset, tukiterapiat ja oppilashuoltotyö. Työtä tehdään tarvittaessa yhdessä vanhempien ja koulun työntekijöiden kanssa.

Merkkaritoiminta (nuorten psyykkisen hyvinvoinnin tuki)

Merkkaritoiminta on nuorten mielen hyvinvoinnin kokonaisvaltaista tukea. Merkkari on psykiatrinen sairaanhoitaja, joka auttaa pääosin 13-18 -vuotiaita nuoria esim. erilaisissa elämää kuormittavissa tilanteissa, mielialaoireissa, ihmissuhdepulmissa ja jännitys- tai ahdistusoireissa.

Toimintaterapia

Toimintaterapiapalveluita annetaan sekä lapsille että aikuisille, työn painottuessa lasten toimintakyvyn arviointiin ja kuntoutukseen. Lapsilla voi olla esim. motorista kömpelyyttä, poikkeavuutta leikissä, hahmotusvaikeuksia tai hankaluutta yhteistyötaidoissa, keskittymisessä ja tarkkaavaisuudessa. Yhteistyötä tehdään perheen ja lapsen lähityöntekijöiden kanssa.

Puheterapia

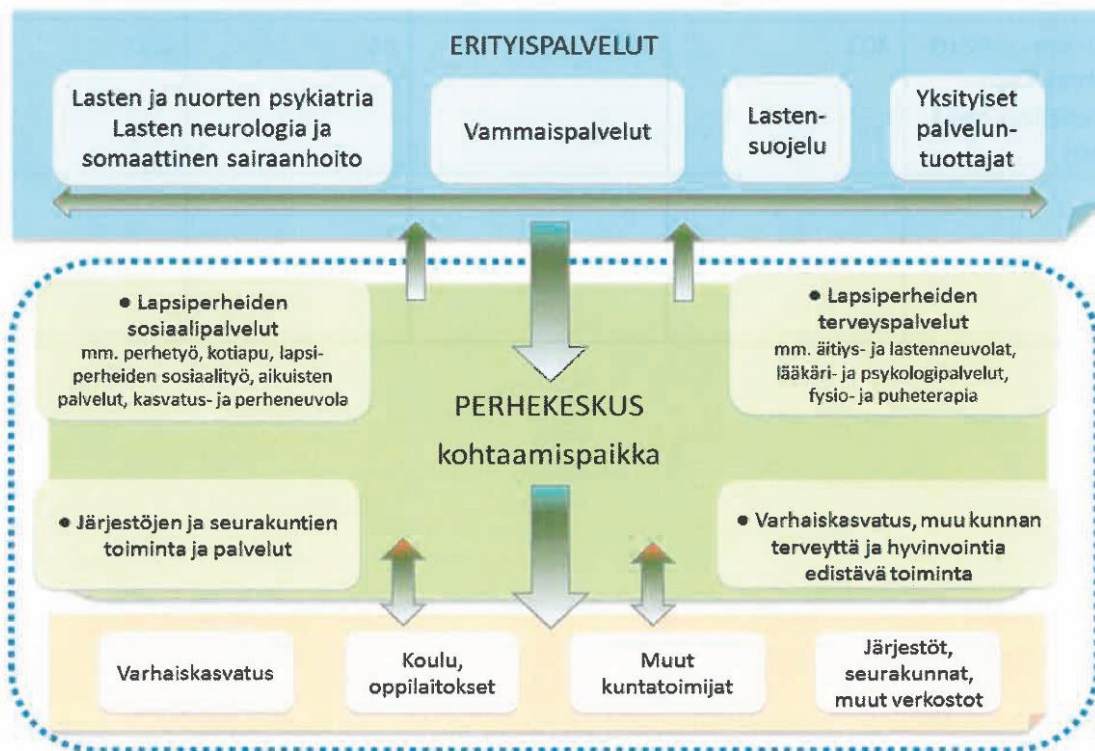
Puheterapiassa käy sekä lapsia että aikuisia. Pääpaino on lasten kuntoutuksessa. Puheterapiassa on tavoitteena tutkia, korjata tai korvata puheen ja kommunikaation virheellisyyksiä ja puutteita. Puheterapiaan voi hakeutua esim. jos lapsen puheenkehitys on viivästynyt tai poikkeavaa, puhe on ikään nähden epäselvää ja/tai vähäistä tai jos lapsi änkyttää.

Kuntoutusohjaus ja neuropsykiatrinen valmennus

Kuntoutusohjauksen tavoitteena on lapsen yksilöllisen kehityksen tukeminen vahvistamalla lapsen vuorovaikutustaitoja sekä rohkaisemalla ja aktivoimalla lasta erilaiseen toimintaan. Kuntoutusohjaukseen kuuluu myös lapsen kuntoutusprosessin johdonmukaisen etenemisen seuranta sekä perheen palveluohjaus.

Päihdetyö

Päihdetyössä pyritään etsimään erilaisista riippuvuuksista kärsiville henkilöille ratkaisumalleja sekä

vaihtoehtoja riippuvuuksien tilalle.

KUUSIOKUNTIEN SOSIAALI- JA TERVEYSKUNTAYHTYMÄN SOSIAALITYÖ

Lapsiperheiden sosiaalityö

Lapsiperheiden sosiaalityön tehtävänä on tukea lasta ja hänen perhettään niin, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä omassa kodissaan saaden osakseen turvallisen kasvuympäristön, tasapainoisen ja monipuolisen kehityksen sekä erityisen suojelun. Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystyöntekijän virkaa sekä yksi sosiaaliohjaajan virka. Lapsioikeudellisissa palveluissa on yksi lastenvalvojan virka.

Sosiaalihuollon palveluissa tietyt tehtävät ja toimenpiteet on rajattu viranomais tehtäväksi. Tällaisia ovat esimerkiksi palvelutarpeen arvioinnista vastaaminen, omatyöntekijänä toimiminen sekä hoidon ja huolenpidon turvaavien päätösten tekeminen. Perheen hyvinvointi tukevia palveluita järjestetään sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisesti. Hyvinvointia tukevista palveluista sovitaan asiakassuunnitelmassa lapsi- ja perhekohtaisesti ja kunnan on järjestettävä palvelut asiakassuunnitelman mukaisesti. Sosiaalihuoltolain mukaisia tukipalveluita voivat olla esimerkiksi perhetyö, tukiperhe, kodinhoidollinen apu, neuvokeskitys tai taloudellinen tuki. Lapsiperheiden sosiaalityössä laaditut suunnitelmat tehdään tarvittaessa yhteistyössä esim. vammaispalveluiden tai aikuissosiaalityön suunnitelmien kanssa, jolloin perheen palvelut rakentuvat kokonaisuutena ja tukevat siten parhaiten. Mikäli kotiin järjestettävät sosiaalihuoltolain mukaiset tukitoimet eivät ole riittäviä, voidaan perheelle järjestää tukitoimena lastensuojelulain mukaisesti tehostettua perhetyötä, perhekuntoutusta tai viimesijaisesti lapsen hyvinvointi turvataan avuhuollon sijoituksen tai huostaanoton kautta.

Lapsiperheiden taloudellista tukea voi hakea Kelasta, joka myöntää perustoimeentulotuen. Lisätietoja hakemista saa Kelan nettisivulta: <http://www.kela.fi/toimeentulotuki>. Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jota myönnetään elämisen perusmenoihin. Jos perheellä on sellaisia erityisiä menoja, joita perustoimeentulotuki ei kata, voi Kuusiokuntien sosiaali- ja terveystyöntekijän aikuissosiaalityö harkintansa mukaan myöntää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea. Kuntayhtymän alueen jokaisessa kunnassa on aikuissosiaalityön vastaanotto ajanvarauksella.

Jälkihuolto

Mikäli lapsi on ollut sijoitettuna joko avohuollon tai sijaishuollon kautta vähintään puoli vuotta, tulee hänelle oikeus jälkihuoltoon sijoituksen päätyttyä. Jälkihuollon tukipalveluita tehdään asiakassuunnitelma ja sen kautta lasta tai nuorta tuetaan elämän muutosvaiheessa. Kunnan velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy viimeistään silloin, kun nuori täyttää 21-vuotta.

Perheoikeudelliset palvelut

Lastenvalvojat hoitavat isyyden selvittämiseen, lasten huoltoon ja tapaamiseen, sekä elatukseen liittyviä asioita. Ennen lapsen syntymää isyys voidaan tunnustaa äitiysneuvolassa ja sopia yhteishuollosta. Lapsen syntymän jälkeen isyyden selvittäminen tehdään lastenvalvojan luona.

Isyyden vahvistamisen jälkeen tai vanhempien eron jälkeen voidaan lastenvalvojan luona laatia viralliset sopimukset lapsen huolto- tapaamisasioissa sekä elatusasioissa. Mikäli vanhemmat asuvat eri paikkakunnilla, lastenvalvojat tekevät yhteistyötä toisen kunnan viranomaisen kanssa.

Sosiaalipäivystys

Sosiaalipäivystykseen kuuluvat tilanteet, joissa tarvitaan kiireellisesti sosiaaliviranomaisen toimenpiteitä. Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella asukkaiden sekä kunnissa oleskelevien henkilöiden äkillisistä ja välttämättömistä sosiaalipalveluista vastaa Etelä-Pohjanmaan sosiaalipäivystyskeskus.

Virka-aikana ota yhteyttä ensisijaisesti oman kuntasi sosiaalitoimen virka-aikaisiin päivystysnumeroihin. Etelä-Pohjanmaan sosiaalipäivystyksen suora päivystysnumero asiakkaille on p. 044 4700 444. Kiireellisellä työtehtävällä ollessaan sosiaalipäivystys ei voi ottaa vastaan asiakaspuheluita. Kiireellistä apua vaativassa tilanteessa on soitettava aina hätänumeroon 112.

Etsivä nuorisotyö

Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivään nuorisotyöhön voi olla yhteydessä nuori itse, kaverit, vanhemmat ja eri viranomaiset.

Paja 66

Nuorten työpajat on tarkoitettu alle 29-vuotiaille, jotka tarvitsevat tukea arjen taidoissaan, tietoa ja kokemusta työstä tai vahvistusta opiskelu- tai työelämävalmiuksiinsa. Nuorten työpajatoiminta auttaa myös löytämään hyvän elämänrytmin ja suunnittelemaan omaa tulevaisuutta. Työpajat tukevat ja ohjaavat nuorta koulutukseen, työelämään ja elämänhallintaan liittyvissä kysymyksissä.

Paja 66 tarjoaa pajatoimintaa myös aikuisille. Pajat toimivat Alavudella (Alavus, Kuortane), Ähtärissä ja Soinissa. Työpajalle ohjaututaan TE-palveluiden, sosiaalitoimen sekä etsivän nuorisotyön kautta.

KOLMANNEN SEKTORIN PALVELUT

Seurakunnat

Evankelis-luterilainen seurakunta tarjoaa lapsille ja nuorille erilaisia palveluja.

Seurakunnan varhaiskasvatus tukee lapsiperheitä kristillisessä kasvatuksessa ja ohjaa lasta tasapainoiseen kasvuun kehitystason huomioon ottaen. Päivä- ja perhekerhoissa sekä pyhäkouluissa pyritään turvallisesti kertomaan kristillisen uskon keskeisistä asioista niin, että lapsi pystyy ymmärtämään opetuksen. Päiväkerho on 4-5-vuotiaille kasteopetusta, säännöllistä kasvatustyötä, kristillisten ja eettisten arvojen välittämistä, sosiaalisten taitojen kehittämistä ja yhteistyötä vanhempien kanssa. Lisäksi lapsia ja lapsiperheitä kohdataan perhemessuissa, kirkkohartauksissa, 4v-synttäreillä, päivähoitopaikoissa, esikouluissa ja erilaisissa tapahtumissa. Myös isovanhempi-lapsenlapsileiripäivä järjestetään.

Alavuden Seurakunnan varhaisnuorisotyön toiminta-ajatuksena on tukea varhaisnuorten kokonaisvaltaista kasvua, erityisesti hengellistä osa-aluetta. Varhaisnuorisotyö kohtaa ala-kouluikäisiä varhaisnuoria kerhoissa, leireillä, alakoulussa, erilaisissa seurakunnan järjestämissä tapahtumissa, retkillä ja 10-synttäreillä. Kerhot ovat tarkoitettu alakouluikäisille.

Seurakunnan nuorisotyö järjestää nuorille erilaista ohjelmaa, sekä tapahtumia. Jokainen rippikoulun käynyt ja konfirmoitu kirkon jäsen voi käydä seurakunnan järjestämän yksivuotisen isoskoulutuksen. Isoskoulutuksessa saa valmiudet toimia leireillä ryhmänohjaajan tehtävissä. Seurakunnan nuorisotyö järjestää viikoittain nuorten pappila- iltoja nuorisotila Lymyssä, sekä joka toinen viikko Nuoppari-illan Töysän alueella. Iltojen ohjelmana on vapaata olemista, nuorten tekemää ohjelmaa, sekä seurapelejä. Seurakunnalla on myös ilmainen bändikämppä, jossa soittopelit ovat valmiina käytettävissä. Seurakunta järjestää myös retkiä nuorille, joihin lähdetään osallistujamäärän salliessa.

Nuorten aikuisten toiminta järjestää koko perheen reissuja ja parisuhde-iltoja, joihin sisältyy lastenhoito.

Vapaita suuntia Alavudella ovat Alavuden Helluntaiseurakunta, sekä Baptistilähetyksen kunnallisyhdistys. Myös Alavuden Rauhanyhdistys järjestää nuorille toimintaa. Nämä tahot tarjoavat lapsille ja nuorille erilaisia tapahtumia, kuten leirejä, retkiä, kuoro-, kerho- ja pyhäkoulutoimintaa. Myös erityisesti perheille suunnattua toimintaa järjestetään.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL)

Alavudella toimii kaksi MLL:n paikallisyhdistystä: toinen Alavudella ja toinen Töysässä. Yhdistysten tarkoituksena on edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia tarjoamalla näille sopivaa matalan kynnyksen toimintaa. MLL:n Perhekahvilat ovat kaikille lapsiperheille avoimia kohtaamispaikkoja, joissa vanhemmat voivat tavata toisiaan ja lapset saavat leikkiseuraa. Alavudella on kolme viikoittain kokoontuvaa perhekahvilaa: Alavuden keskustassa, asemalla sekä Tuurissa. Lisäksi yhdistysten toimintaan kuuluu erilaisten tapahtumien ja retkien järjestäminen.

4H-Yhdistys

Alavudella toimii kaksi 4H-Yhdistystä, Alavuden sekä Töysän 4H- Yhdistys. Yhdistykset tarjoavat 6-28-vuotiaille lapsille ja nuorille erilaisia kerhoja, retkiä, leirejä ja kursseja. Yhdistyksien tavoitteena on työllistää nuoria erilaisiin tehtäviin, kuten kerhonohjaajaksi, 4H- kotipalveluun, piha/puutarhatöihin, lastenhoitajaksi sekä dogsitteriksi.

4H- yhdistysten palveluihin kuuluvat myös 4H-Kotipalvelu lapsiperheille yrityksille, ja vanhuksille, sekä lastenhoitopalvelu.

Yhdistykset tekevät yhteistyötä nuorisotoimen, seurakuntien sekä muiden nuorisotyötoimijoiden ja yhdistysten kanssa.

Etelä-Pohjanmaan musiikkiopisto

Etelä-Pohjanmaan musiikkiopisto järjestää musiikin opetusta Alavuden toimipisteessä. Opetusta järjestetään muun muassa solistisissa oppiaineissa, musiikin teoriassa, yhtye- ja kuorolaulussa, yhtye- ja orkesterisoitossa sekä musiikkileikkikoulussa.

KEHITTÄMISKOHEET JA TAVOITTEET VUOSILLE 2019-2022

Tavoitteet	Toimenpiteet
Kuntalais- ja asiakaslähtöisen toiminnan ja osallisuuden vahvistaminen	• Palvelu kootaan helpommin käytettäväksi kokonaisuuksiksi • Lasten ja nuorten osallistaminen, nuorisovaltuusto ja ohjaamatoiminta • Lapsivaikutusten arviointi päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä (LAVA http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136377/PP_LAVA_prosessikuvaus_vihrlape_i_me.pdf?sequence=1&isAllowed=y) • kolmannen sektorin ja vapaaehtoistyön tukeminen
Toiminnallisen yhteistyön parantaminen	• Perhekeskusmallin ja toiminnan kehittäminen lasten- ja äitiysneuvolan, varhaiskasvatuksen, koulun ja koululaisten oppilashuollon, lapsiperheiden sosiaalityön, nuorisotyön, liikunta- ja kulttuuripalveluiden yhteistyö sekä aktiivinen, vuorovaikutteinen yhteistyö lapsi-, nuoriso- ja perhetyön sekä lasten ja perheiden kanssa toimivien yhteisöjen, järjestöjen, seurakunnan ja yksityisten toimijoiden kanssa. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/perhekeskus
Toiminnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen elämäntapa- ja elämäntapamallin mukaisesti	• Elämäntapamallin mukainen toiminta • Käytännön johtaminen ja asiakastyö järjestetään väestöryhmän tarvitsemien palvelujen mukaisesti
Varhaiskasvatuksen, koulujen ja vanhempien yhteistyö	• vanhempiyhteistyöt ja –toimikunnat, kasvatusyhteistyö, vanhempiainlat, arviointikeskustelut huoltajien kanssa, sähköinen viestintä • Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen huomioiden mm. liikunta, ravinto, uni • Koulujen ja varhaiskasvatuksen yhteistyö • Tiedonsiirto varhaiskasvatuksesta alakouluun ja alakoulusta yläkouluun ja toiselle asteelle.
Ennaltaehkäisy, varhainen tuki ja syrjäytymisen ehkäisy	• Oppilas- ja tukioppilastoiminta • Oppilashuoltoryhmät, riittävät psykologi-, terveydenhoitaja- ja kuraattoripalvelut • Inhimilliset lapsiryhmä- ja luokkakoot • Jalkautuvat toimintatavat • lapsiperhekoöhyhyyden huomioiminen • Lapsiperheiden varhaisen tuen palvelut mm. vauvalahja, kodinhoidollinen apu parisuhdetuki ja eroauttaminen • LAPE-hanke https://stm.fi/lapsi-ja-perhepalvelut/kuvaus • Turvataitokasvatus • Vanhemmuuden tukeminen erityisesti päihteiden ja nettikäyttäytymisen suhteen • maahanmuuttajien palvelut
Ennaltaehkäisevä ja jalkautuva nuorisotyö	• Nuorisotilat tarjoavat nuorille matalankynnyksen kokoontumispaikkoja sekä erilaisia tapahtumia ja teemapäiviä • Ala- ja yläkoululaisille on tarjolla viikoittain maksuttomia teemakerhoja • Kesäisin ja muina loma-aikoina nuorisopalvelut tarjoavat lasten- ja nuorten kesäleirejä Vetämäjärven leirikeskuksessa • Ohjaamo –palvelut nuorille ja nuorille aikuisille https://toimistot.te-palvelut.fi/etela-pohjanmaa/ohjaamo
Matalankynnyksen liikuntapalvelut	• Liikunta terveyshaittojen vähentäjänä (ylipaino, peliriippuvuus) • Liikunta syrjäytymisen ehkäisijänä (esim. erilaiset maksuttomat tapahtumat, kerhot)

SEURANTA JA ARVIOINTI

Lakisääteisen hyvinvointisuunnitelman avulla kaupunki ohjaa, johtaa ja kehittää lapsiin, nuoriin ja perheisiin suunnattua hyvinvointityötä. Hyvinvointisuunnitelman seuranta, arviointi ja kehittäminen kuuluvat kunnallisen oppilashuollon ohjausryhmän toimintaan kuuluville toimijoille.

Yhteistyö yli hallintokuntien tulee nähdä ja sallia osaksi perustyötä ja tehtävää.

Hyvinvointia edistävän työn tavoitteena on toimia suunnitelmallisesti, tavoitteellisesti ja läpinäkyvästi. Toimintaa seurataan ja arvioidaan oppilashuollon ohjausryhmässä tarpeen mukaan. Taloudelliset voimavarat on huomioitava hyvinvoinnin kehittämistyössä.

Lapsivaikutusten arviointi tulisi ottaa kaupungin päätöksenteossa huomioon.

Tavoitteena on matalankynnyksen asiakaslähtöinen palvelujärjestelmä, vanhemmuuden tukeminen ja perheiden huomioinen peruspalveluissa sekä lasten, nuorten ja perheiden elinympäristön vahvistaminen

Alavuden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kokoamisesta on vastannut kunnallinen oppilashuollon ohjausryhmä, johon kuuluvat Pauliina Kailajärvi, Maarit Lehtonen, Elina Anttila-Varpula, Kirsi Sepänmaa, Kirsi Haveri, Jaana Rasi, Anne Siltala, Kaisa Haapaniemi, Antti Takala, Tuija Vanhamäki, Mervi Rintamäki, Maria-Liisa Nurmi, Jatta Rasi, Jessica Hakala ja Riitta Soukkala.

